

Analýza medializace amerických prezidentských voleb ve vysílání ČT24 ve dnech 8. a 9. listopadu 2016 s detailním zaměřením na pořad Americká volební noc

→ Novináři ČT24 vyslovili v kontinuálním zpravodajství minimum explicitně hodnotících vyjádření o kandidátech na post prezidenta USA

→ Detailní analýza pořadu Americká volební noc prokázala neopodstatněnost u většiny bodů upozornění RRTV (5 případů neopodstatněných, 1 relevantní)

Detailní kvantitativně-kvalitativní analýze obsahu byl podroben kompletní zveřejněný obsah stanice ČT24 týkající se prezidentských voleb v USA vysílaný od 6:00 8. listopadu do půlnoci 9. listopadu 2016. Jednalo se o následující zpravodajské a zpravodajsko-publicistické pořady (relace jsou uváděny chronologicky):

Studio 6

Studio 6 II

Zprávy (10:00, 12:00, 12:30, 13:00, 13:35, 14:00, 14:30, 15:00, 15:30, 16:00, 16:30, 17:00, 17:30, 23:00, 0:00)

Studio ČT24 (kontinuální vysílání)

Interview ČT24

Události

Události, komentáře

Americká volební noc

Speciál ČT24: Nový prezident USA

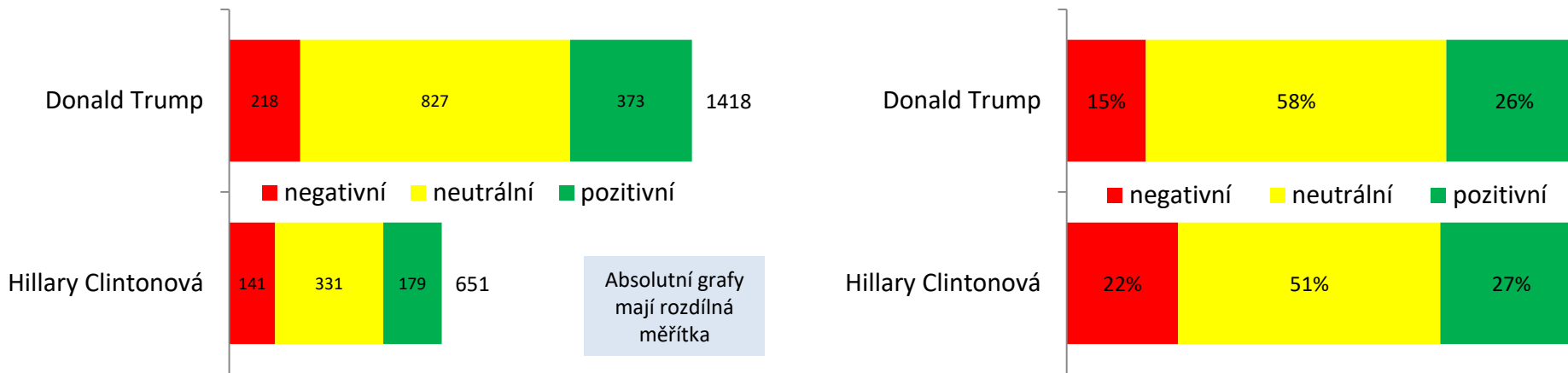

Jako referenční báze byl zpracován také obsah pořadu Správy RTVS vysílaný ve dnech 8. a 9. listopadu 2016.

- ☑ Volby prezidenta USA ve zpravodajství a publicistických rozhovorech ČT24 a RTVS
- ☑ Americká volební noc – detailní rozbor pořadu s přihlédnutím k vyjádření RRTV

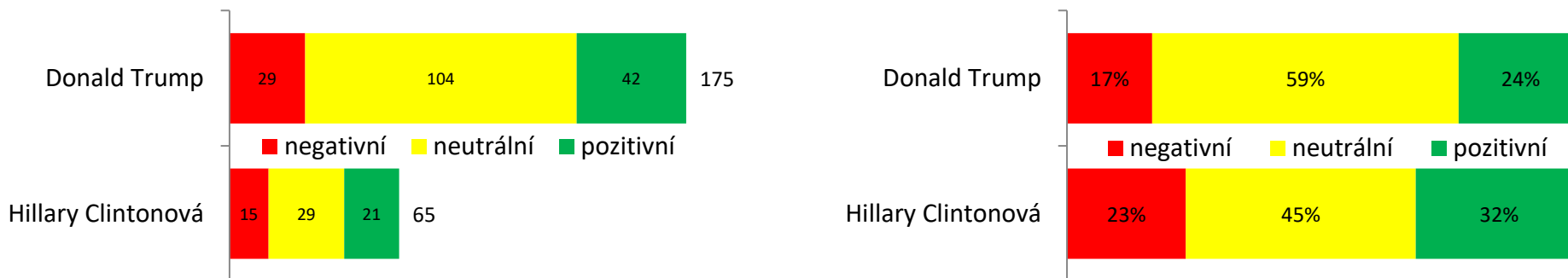
MEDIÁLNÍ OBRAZ D. TRUMPA A H. CLINTONOVÉ VE ZPRAVODAJSTVÍ ČT24 A RTVS

Intenzita a tón medializace Donalda Trumpa a Hillary Clintonové v relacích ČT24 – 8. a 9. 11. 2016, počet výpovědí

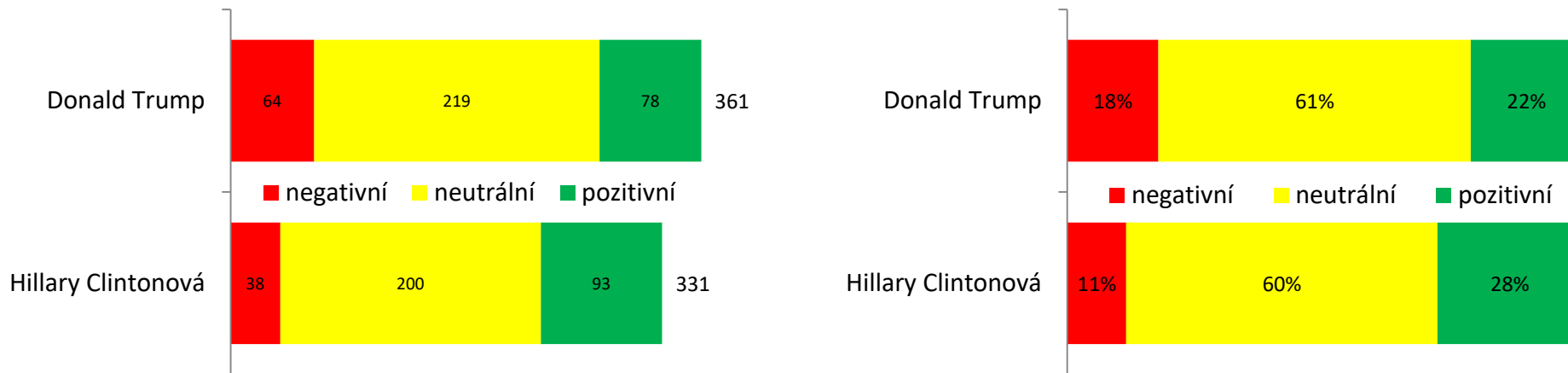

O obou kandidátech zaznívalo ve zpravodajství ČT24 relativně stejné množství pozitivních informací. Díky volebnímu výsledku byl ovšem celkový mediální obraz vítěze voleb Donalda Trumpa výrazně příznivější (u kandidáta Republikánů převažoval podíl pozitivních výpovědí nad negativními o 11 procentních bodů, u Hillary Clintonové o 5 procentních bodů). Velmi podobné trendy byly zaznamenány také v hlavní slovenské veřejnoprávní relaci RTVS.

Intenzita a tón medializace Donalda Trumpa a Hillary Clintonové ve Správách RTVS – 8. a 9. 11. 2016, počet výpovědí

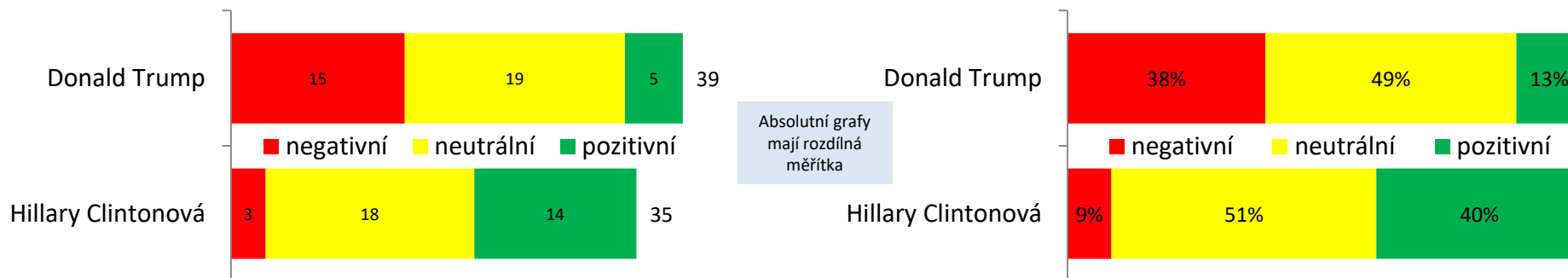

Intenzita a tón medializace Donalda Trumpa a Hillary Clintonové v relacích ČT24 – 8. 11. 2016, počet výpovědí

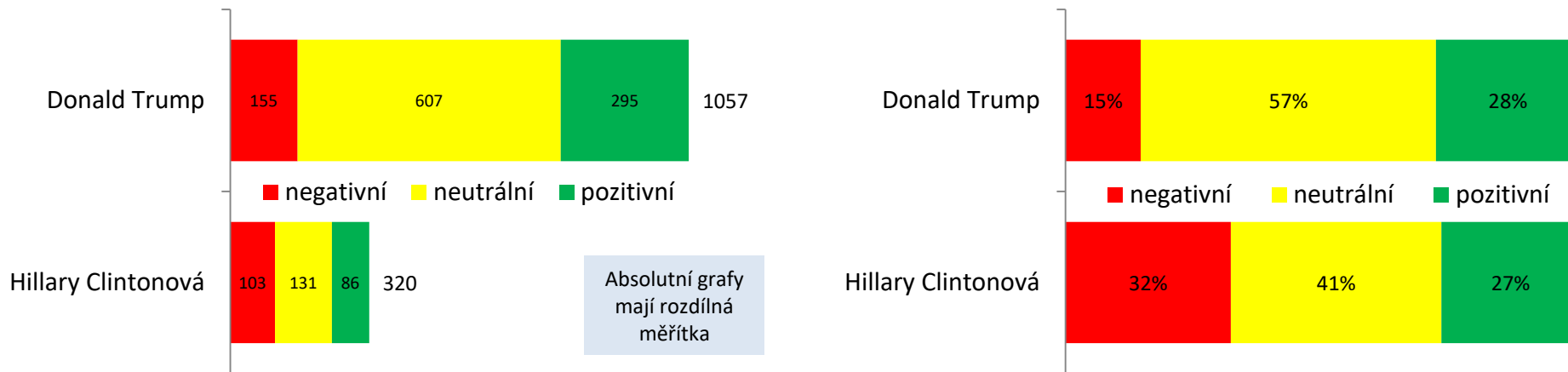

▶ Před samotnou volbou byla ve výzkumech volebních preferencí favorizována Hillary Clintonová, což se v relacích ČT24 z 8. listopadu odráželo v jejím příznivějším mediálním obraze. Zásadní rozdíl v prezentaci obou kandidátů na post prezidenta USA byl viditelný ve Správách RTVS, které zmiňovaly D. Trumpa v přesně opačném světle, než H. Clintonovou.

Intenzita a tón medializace Donalda Trumpa a Hillary Clintonové ve Správách RTVS – 8. 11. 2016, počet výpovědí

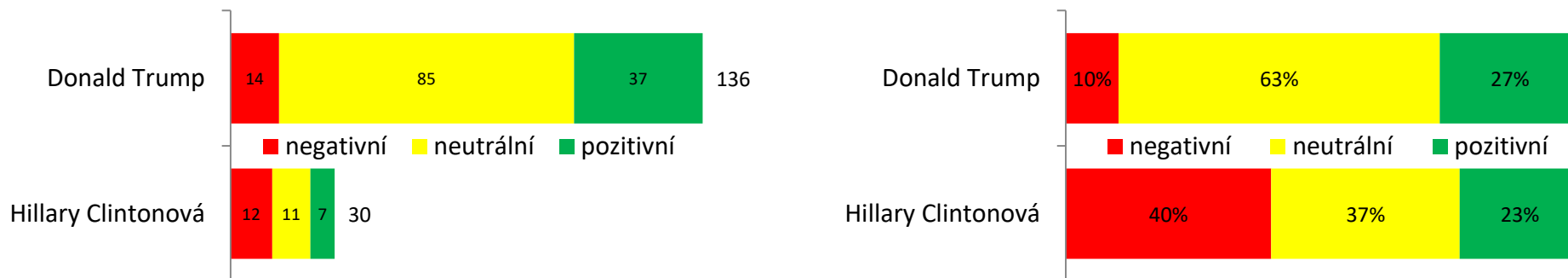

Intenzita a tón medializace Donalda Trumpa a Hillary Clintonové v relacích ČT24 – 9. 11. 2016, počet výpovědí

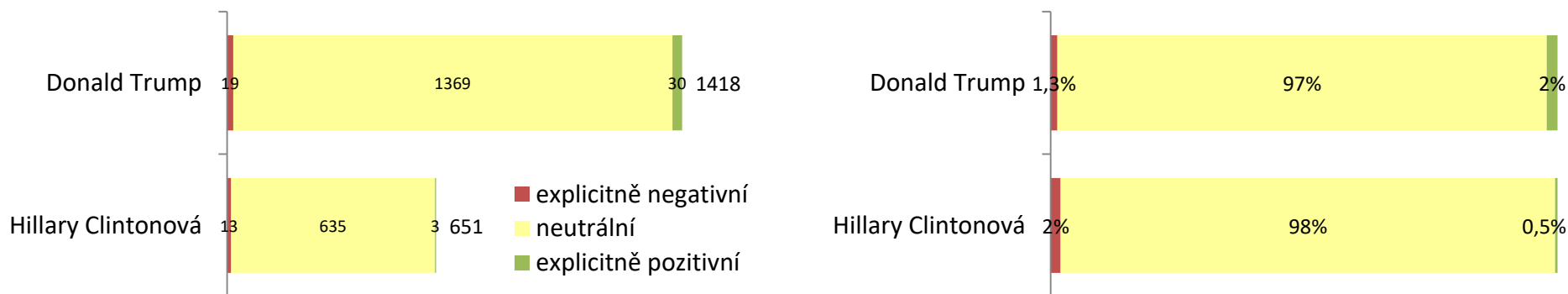
V kontinuálním zpravodajském vysílání ČT24 z 9. listopadu se logicky odrazil výsledek voleb, který navýšil podíl i počet negativních zmínek o kandidátce Demokratů. Na jejím image se nepříznivě projevilo i dlouhé váhání před vydáním 1. oficiálního prohlášení.

Intenzita a tón medializace Donalda Trumpa a Hillary Clintonové ve Správách RTVS – 9. 11. 2016, počet výpovědí

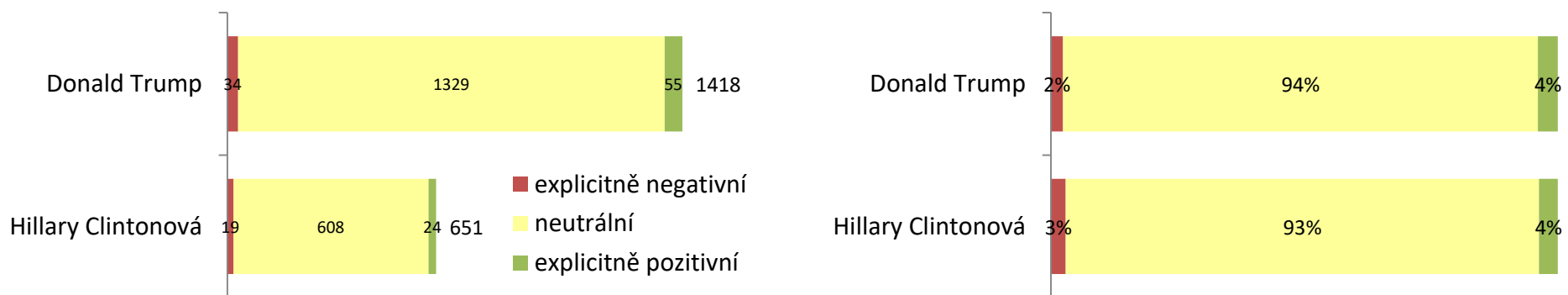
MEDIÁLNÍ OBRAZ D. TRUMPA A H. CLINTONOVÉ VE ZPRAVODAJSTVÍ ČT24

Explicitní hodnocení D. Trumpa a H. Clintonové NOVINÁŘI ČT24 – 8. a 9. 11. 2016, počet výpovědí

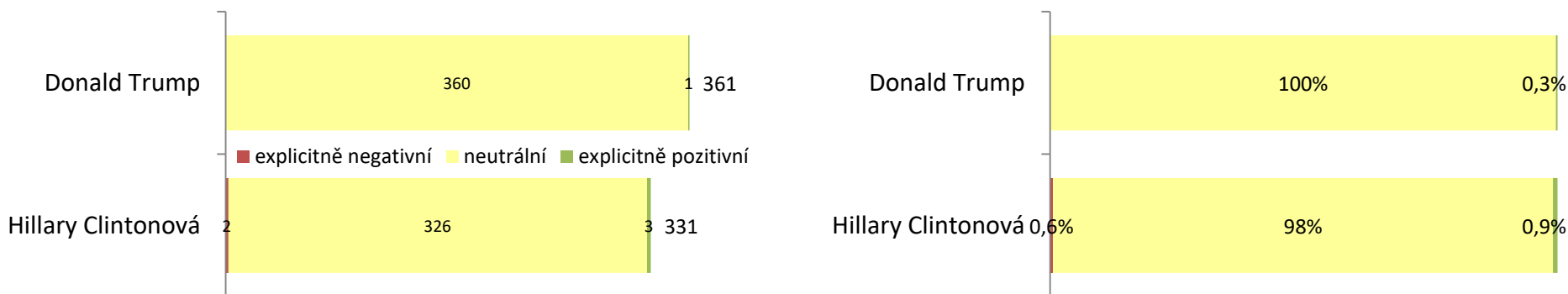
Zpravodaji ČT24 byla dodržována zásada vyslovování minimálního počtu explicitně hodnotících vyjádření o prezentovaných kandidátech, přičemž k oběma americkým politikům byli ve svých komentářích viditelně příznivější oslovované osoby, jako občané USA, tuzemští i zahraniční politici nebo novináři jiných médií.

Explicitní hodnocení D. Trumpa a H. Clintonové OSOBAMI PROMLOUVAJÍCÍMI VE ZPRAVODAJSTVÍ ČT24 – 8. a 9. 11. 2016, počet výpovědí

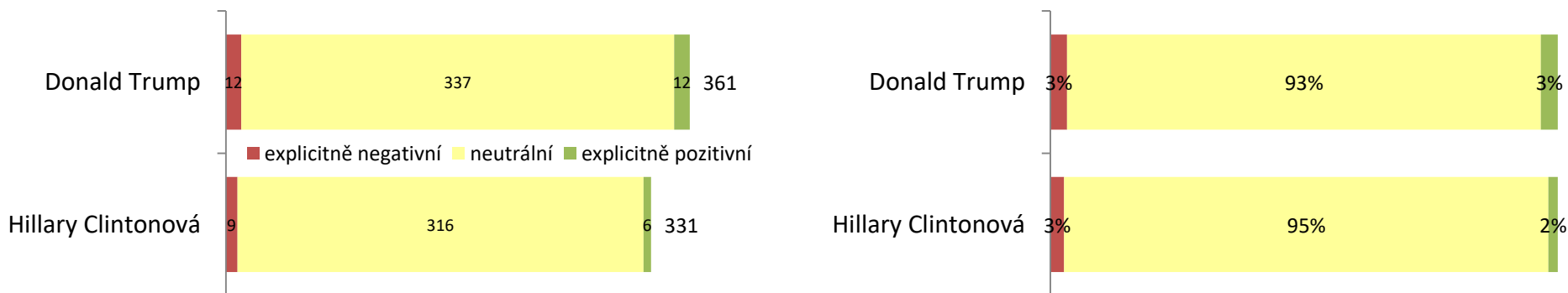
Kvalitativní jednotkou grafů není tonalita, jako na předchozích snímcích, ale explicitní negativní, nebo pozitivní hodnocení. Například „DT je **populista a demagog**“ nebo „je to mediální **génius**“.

Explicitní hodnocení D. Trumpa a H. Clintonové NOVINÁŘI ČT24 – 8. 11. 2016, počet výpovědí

▶ Během 8. listopadu, tedy v průběhu dne před samotnou volbou zachovávali moderátoři, moderátorky, redaktori i redaktorky ČT24 čistě neutrální postoj k Hillary Clintonové i k Donaldu Trumpovi (zaznělo pouze 6 explicitně hodnotících výroků).

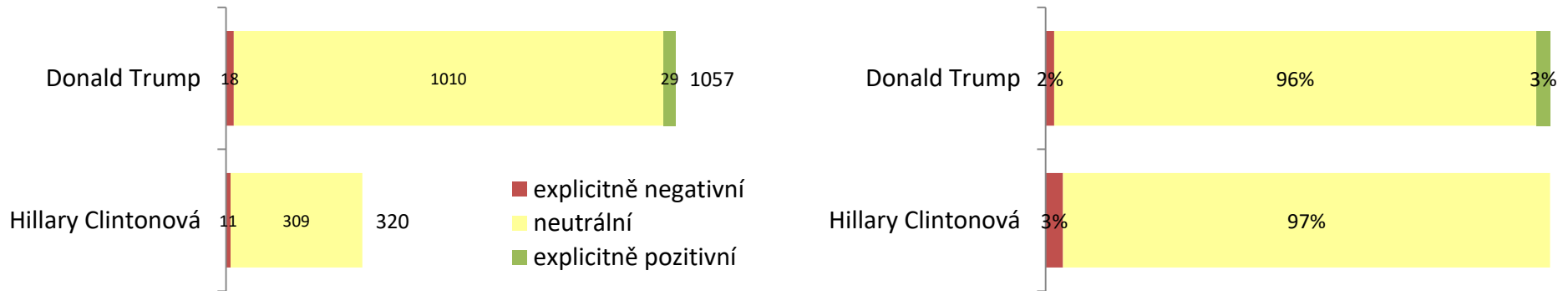
Explicitní hodnocení D. Trumpa a H. Clintonové OSOBAMI PROMLOUVAJÍCÍMI VE ZPRAVODAJSTVÍ ČT24 – 8. 11. 2016, počet výpovědí

Kvalitativní jednotkou grafů není tonalita, jako na předchozích snímcích, ale explicitní negativní, nebo pozitivní hodnocení. Například „DT je **populista a demagog**“ nebo „je to mediální **génius**“.

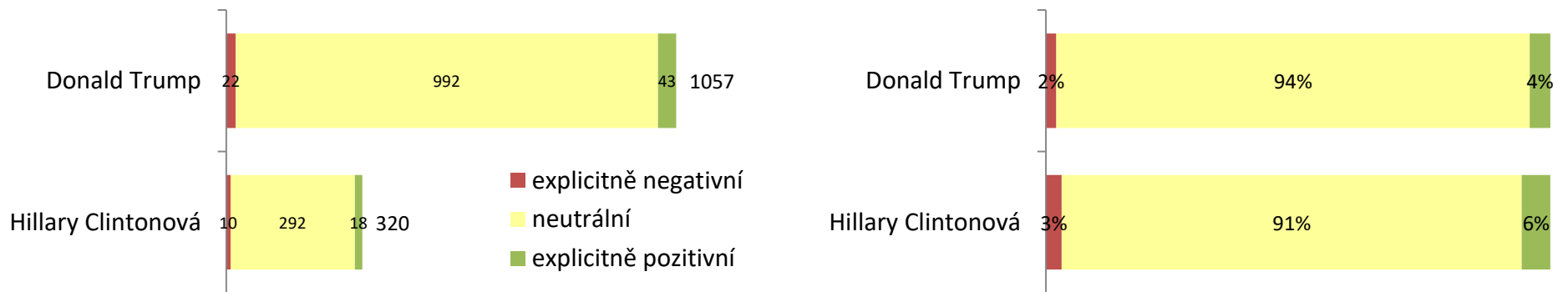

Explicitní hodnocení D. Trumpa a H. Clintonové NOVINÁŘI ČT24 – 9. 11. 2016, počet výpovědí

Po zvolení Donalda Trumpa prezidentem byl volební výsledek častěji označován jako „drtivý“ či „překvapivý“. Vyšší počet pochvalných výroků na adresu vítěze voleb a naopak kritiku kandidátky Demokratů vyslovili v pořadu *Nový prezident USA* Ondřej Hejma a Petr Kratochvíl.

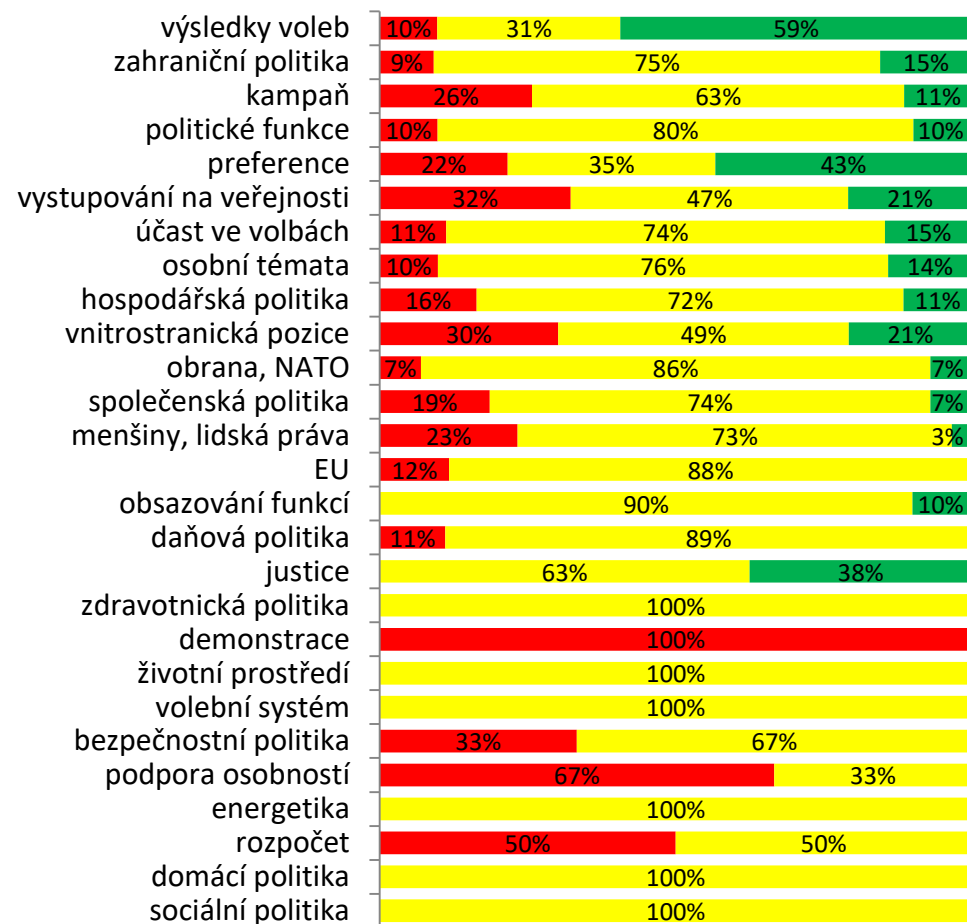
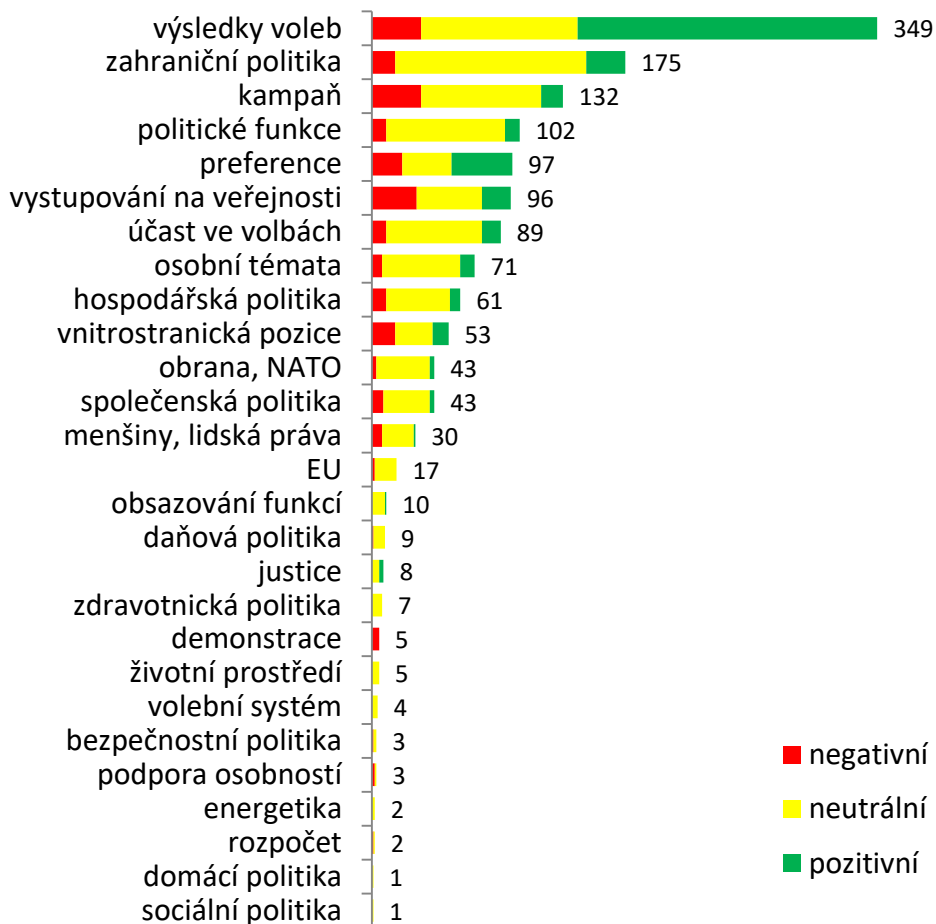
Explicitní hodnocení D. Trumpa a H. Clintonové OSOBAMI PROMLOUVAJÍCIMI VE ZPRAVODAJSTVÍ ČT24 – 9. 11. 2016, počet výpovědí

Kvalitativní jednotkou grafů není tonalita, jako na předchozích snímcích, ale explicitní negativní, nebo pozitivní hodnocení. Například „DT je **populista a demagog**“ nebo „je to mediální **génius**“.

MEDIÁLNÍ OBRAZ D. TRUMPA A H. CLINTONOVÉ VE ZPRAVODAJSTVÍ ČT24

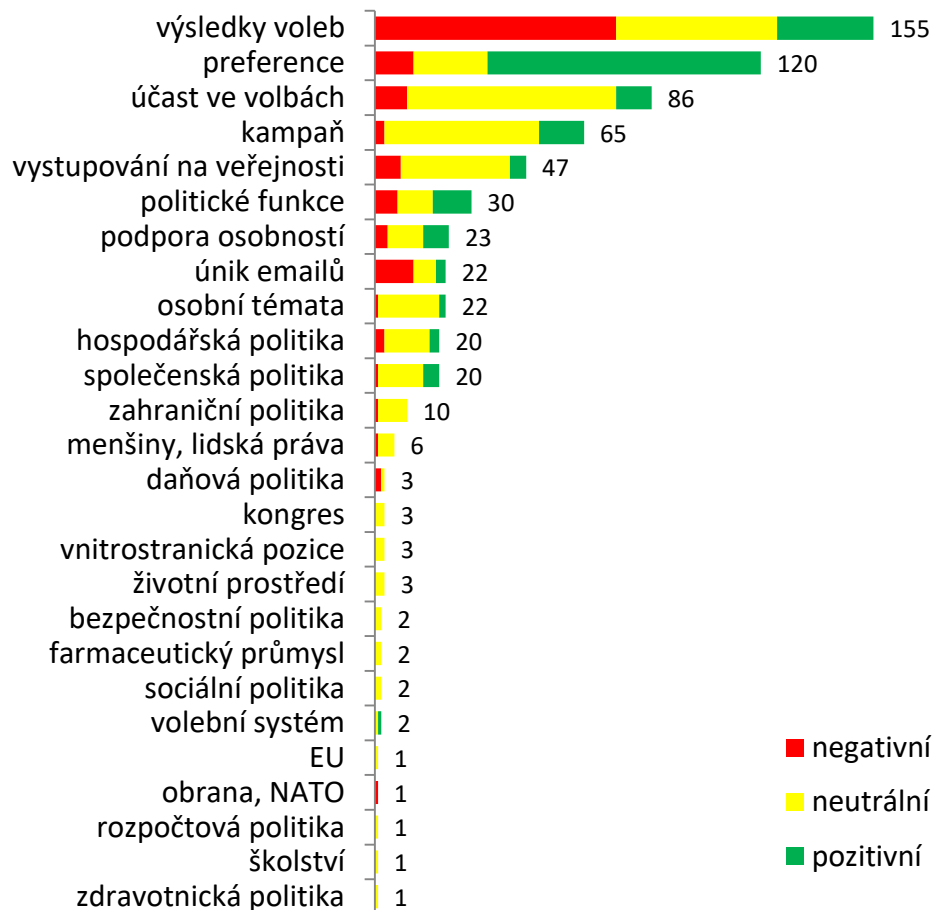
Témata medializace Donalda Trumpa ve zpravodajství ČT24 (8. a 9. 11. 2016), počet výpovědí, tón medializace

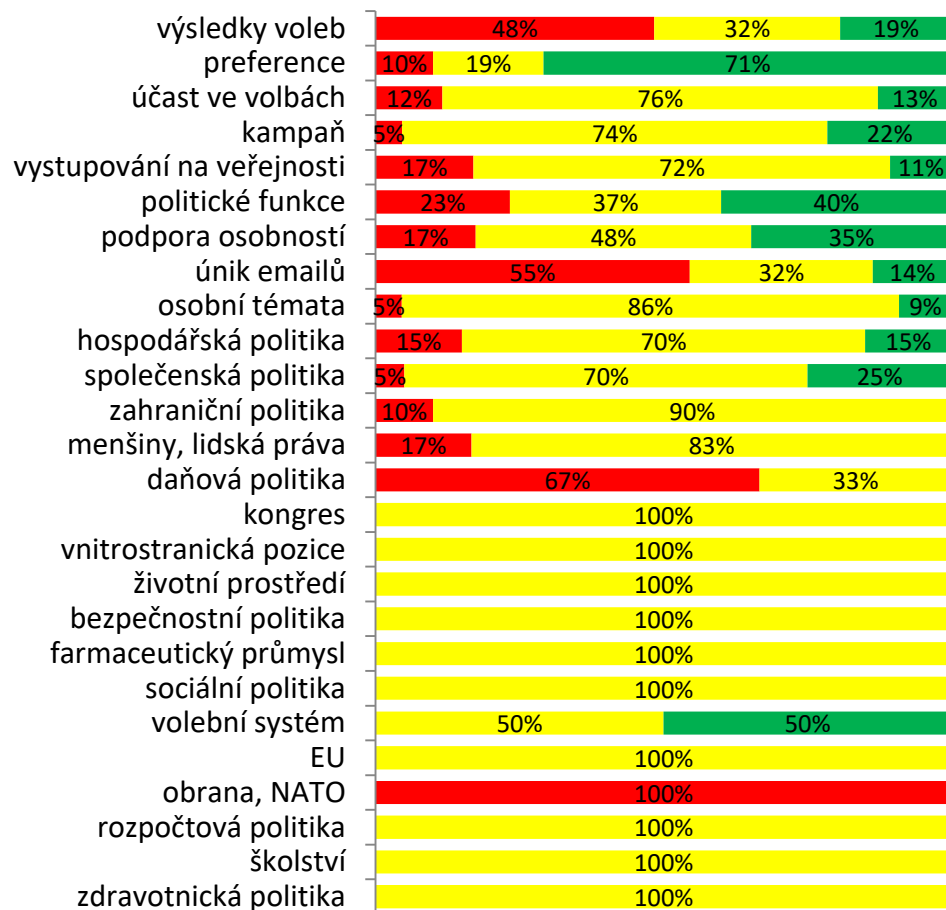
Na pozitivním mediálním obraze Donalda Trumpa se podílel především *volební výsledek*, který řada oslovených osob označila za překvapivý. Kritika republikánského kandidáta byla často mířena na ostrý způsob vedení předvolební *kampaně* a *veřejné projevy* při ní.

MEDIÁLNÍ OBRAZ D. TRUMPA A H. CLINTONOVÉ VE ZPRAVODAJSTVÍ ČT24

Témata medializace Hillary Clintonové ve zpravodajství ČT24 (8. a 9. 11. 2016), počet výpovědí, tón medializace

■ negativní
■ neutrální
■ pozitivní

Hillary Clintonová byla na základě výzkumů předvolebních *preferencí* považována za favoritku volby, výsledek ovšem ukázal, že se výzkumy výrazně mylili. Jako jeden z pravděpodobných bodů obratu byla zmiňována kauza *uniklých emailů*.

HODNOCENÍ D. TRUMPA A H. CLINTONOVÉ HOSTY ROZHovorŮ

Explicitní hodnocení Donalda Trumpa a Hillary Clintonové v rozhovorech – 8. a 9. 11. 2016, počet výpovědí

Autoři explicitně pozitivních výroků o Donaldu Trumpovi	8. 11. 2016: Jiří Weigl (bývalý kancléř prezidenta), Daniel Anýž (novinář, Newsweek), Josef Skála (KSČM)
	9. 11. 2016: Alexandr Vondra (ODS), Jiří Hošek (komentátor ČRo), Petr Kopecký (Ostravská univerzita), Karel Komínek (Institut politického marketingu), Tomáš Klvaňa (komentátor, publicista), Ivan Kytka (spolupracovník ČT), Vladimír Votápek (bývalý diplomat), Pavel Mašek (psycholog, mediální kouč), Petr Kratochvíl (Ústav mezinárodních vztahů), Ondřej Hejma (zpěvák), Jan Švejnar (Kolumbijská univerzita v New Yorku), Jan Koura (historik UK), Petr Koblíček (Burza cenných papírů Praha)
Autoři explicitně negativních výroků o Donaldu Trumpovi	8. 11. 2016: Jiří Pehe (politolog), Jiří Dienstbier (ČSSD), Petr Boháček (analytik AMO)
	9. 11. 2016: Ciaran Seamus Kelly (místopředseda Republicans Overseas), Julia Bryan (mezinárodní tajemnice Democrats Abroad), Ivan Kytka (spolupracovník ČT), Vladimír Votápek (bývalý diplomat), Petr Kratochvíl (Ústav mezinárodních vztahů), Jan Švejnar (Kolumbijská univerzita v New Yorku), Jan Macháček (komentátor, Lidové noviny), Zuzana Boehmová (novinářka, Respekt)
Autoři explicitně pozitivních výroků o Hillary Clintonové	8. 11. 2016: Jiří Dienstbier (ČSSD)
	9. 11. 2016: Karel Komínek (Institut politického marketingu), Jan Švejnar (Kolumbijská univerzita v New Yorku)
Autoři explicitně negativních výroků o Hillary Clintonové	8. 11. 2016: -----
	9. 11. 2016: Jan Macháček (komentátor, Lidové noviny), Pavel Mašek (psycholog, mediální kouč), Petr Kratochvíl (Ústav mezinárodních vztahů), Ondřej Hejma (zpěvák)

- ☑ Volby prezidenta USA ve zpravodajství a publicistických rozhovorech ČT24 a RTVS
- ☑ Americká volební noc – detailní rozbor pořadu s přihlédnutím k vyjádření RRTV

AMERICKÁ VOLEBNÍ NOC: upozornění RRTV (1. část)

Rada pro rozhlasové a televizní vysílání zveřejnila následující upozornění, na základě kterého byl detailně analyzován kompletní 11 a půl hodiny dlouhý obsah pořadu Americká volební noc. Jednotlivé problematizované body vyjádření RRTV byly uvedeny do celkového kontextu zveřejněného obsahu ČT24 a dalších tuzemských i zahraničních médií (na následujících snímcích jsou uvedeny detaily a argumenty k jednotlivým dílčím bodům upozornění RRTV).

Upozornění na porušení zákona, konkrétně na § 31 odst. 2 (!) a § 31 odst. 3 zákona o vysílání, kterého se dopustil tým, cit.: *že v rámci pořadu, charakterizovaném provozovatelem jako zpravodajský pořad s názvem Americká volební noc, dne 9. listopadu 2016, v časovém úseku 03:00 – 08:00 hodin, na programu ČT 24, odvysílal nevyvážené a neobjektivní zpravodajství, během něhož docházelo k nadřizování jedné straně, zejména soustavnou a zcela jednostrannou kritikou jen jednoho z kandidátů na amerického prezidenta. Porušení ustanovení § 31 odst. 2 zákona č. 231/2001 Sb. se provozovatel dopustil zejména těmito konkrétními momenty ve vysílání:*

1) V čase 4:35 hodin (reálný čas - SEČ) došlo k manipulativnímu spojení obrazu a slova během reportáže o postoji amerických celebrit k oběma kandidátům - v okamžiku, kdy v komentáři zněla informace, že „proti Donaldu Trumpovi už mezi hvězdami vznikla i petice, připojilo se k ní na 70 tisíc lidí s heslem: zastavte nenávisť“, byly v obraze zařazeny fotografie osobností, čímž mohl být u diváka vytvořen jednoznačný dojem, že se jedná právě o osoby, které se připojily ke zmiňované petici. Mezi těmito zobrazenými osobami přitom figurují mj. i Clint Eastwood nebo Chuck Norris, tedy herci, kteří naopak v kampani otevřeně Donalda Trumpa podpořili. Toto podsouvání obrazové informace do falešného kontextu s komentářem tedy vytvořilo nepravdivý a zavádějící obraz reality.

2) V čase 7:15 se moderátor v rámci otázky pokládané americkému velvyslanci odvolává na výrok Trumpova potenciálního ministra Newta Gingriche, který řekl, že si není jist, zda stojí za to riskovat jadernou válku kvůli takovým předměstím Petrohradu, jako je Estonsko. Moderátor však vztáhl tento výrok na všechny baltské státy a položil otázku v tomto znění: „Jak si vysvětlit výroky, že baltské státy jsou předměstím Petrohradu?“, čímž se dopustil nepravdivého tvrzení a hrubým způsobem zveličil a překroutil realitu.

3) Ve studiu nebo v rámci rozhovorů natáčených na kameru mimo studio (v živém přenosu nebo předtočených) dali autoři pořadu široký prostor k vyjádření celkem čtyřem zainteresovaným respondentům - občanům inkriminované země, tedy USA. Všichni tito respondenti byli transparentními příznivci Clintonové a odpůrci Trumpa (jeden člen administrativy demokratické strany – Andrew Schapiro, druhý ideový a finanční podporovatel Clintonové – Brady Clough, třetí republikán angažující se v hnutí NEVER TRUMP – Tom Nichols, a čtvrtá lidskoprávní aktivistka – Anne Petráková). Byli tedy pozváni hosté zastupující výhradně jen jednu stranu, a to v poměru 4:0. Tento výběr respondentů výrazným způsobem ovlivnil vyznění pořadu. Provozovatel se tedy v uvedených případech dopustil porušení povinnosti poskytovat objektivní a vyvážené informace nezbytné pro svobodné vytváření názorů.

4) V rámci pořadu došlo opakovaně k situacím, kdy nebyla respektována zásada, že názory nebo hodnotící komentáře musí být odděleny od informací zpravodajského charakteru, když od moderátorů nebo reportérů např. zaznělo: „Jako jednoznačného nepřítele vnímá Donald Trump islám. Plošně.“ (čas 5:31); „Ženy jsou velkým břemenem muže, který dvacet let vlastnil soutěž Miss Universe.“ (5:32); „Trumpův sexismus korunovala nahrávka z roku 2005.“ (5:32); „I tohle se snažil obrátit ve svou přednost jako efektivní práci pro firmu v souladu se zákony.“ (5:34); „Američané se postupně smiřují s tím, že budou mít jako nového prezidenta Donalda Trumpa.“ (6:36); „Outsideři uspěli.“ (zdůvodnění Trumpova úspěchu, 6:37); „Nakolik se (Trump) oprostí od těch dosavadních zvyklostí, kdy on měl opravdu ve zvyku se lidem, kteří mu zkřížili cestu, kteří se mu nějakým způsobem postavili, i mstít.“ (7:52); „Je otázka, nakolik ta bizarní někdy až divoká kampaň se přenesla do výkonu funkce Donalda Trumpa.“ (7:53).

5) Porušení ustanovení § 31 odst. 3 zákona č. 231/2001 Sb. se provozovatel dopustil zejména těmito konkrétními momenty ve vysílání: Soustavným jevem ve vysílání bylo bezprostřední verbální spojování potenciálního vítězství Trumpa s pocitem ohrožení, interpretace jeho vítězství jako negativního jevu, a to jednak za použití emočně zabarvených výrazů odkazujících na živelné pohromy (červená barva značící pro Trumpa hlasující státy je nazývána „tsunami“), nebo účelovým řazením informací: po zprávě, že už je pravděpodobné, že se Trump stane prezidentem, následuje informace, že mnoho Američanů sděluje na sociálních sítích, že budou raději z USA emigrovat. Stejný účinek mají emočně zabarvené dotazy moderátorů: „Nakolik, tedy podle názoru některých expertů, může být Donald Trump v Bílém domě ohrožením bezpečnosti, světové bezpečnosti možná můžeme říci? nebo „Jak funguje ta pojistka, jak zabránit řekněme extrémnímu prezidentovi v extrémním chování?“

6) Jako hlavní a kromě několika okrajových zmínek jediný zdroj informací přímo z mediálního prostředí USA byl vybrán televizní kanál CNN, z něhož byly opakovaně zařazovány i několikaminutové přímé vstupy. Jedná se o televizní program, který před volbami otevřeně sympatizoval s kandidátkou Clintonovou. Tento výběr zdroje informací přispěl rovněž k celkově jednostrannému vyznění pořadu Americká volební noc. V těchto případech tedy došlo k porušení povinnosti zajistit, aby ve zpravodajských a politicko-publicistických pořadech bylo dbáno zásad objektivit a vyváženosti.“

Vyjádření RRTV:

1) V čase 4:35 hodin (reálný čas - SEČ) došlo k manipulativnímu spojení obrazu a slova během reportáže o postoji amerických celebrit k oběma kandidátům - v okamžiku, kdy v komentáři zněla informace, že „proti Donaldu Trumpovi už mezi hvězdami vznikla i petice, připojilo se k ní na 70 tisíc lidí s heslem: zastavte nenávisť“, byly v obraze zařazeny fotografie osobností, čímž mohl být u diváka vytvořen jednoznačný dojem, že se jedná právě o osoby, které se připojily ke zmiňované petici. Mezi těmito zobrazenými osobami přitom figurují mj. i Clint Eastwood nebo Chuck Norris, tedy herci, kteří naopak v kampani otevřeně Donalda Trumpa podpořili. Toto podsouvání obrazové informace do falešného kontextu s komentářem tedy vytvořilo nepravdivý a zavádějící obraz reality.

Je nepochybné, že závěrečná OBRAZOVÁ pasáž je čistě ilustrativní, jako taková ovšem označena nezbytným titulkem nebyla. Zjevný nesoulad s AUDIÁLNÍ informací sdělovanou v asynchronu je tedy pouze **profesionálním pochybením**, jehož výsledkem je celkově nesprávné pointování a komplexní zarámování reportáže. Použitý obrazový materiál by svým pojetím byl vhodný spíše k obecnému asynchronu o angažování celebrit v prezidentských kampaních. Informace, že podporu Donaldu Trumpovi (dále DT) deklaroval nižší počet celebrit, byla **korektně uvedena**.

V reportáži, která ovšem byla pouze jedním z prvků téměř dvanáctihodinového vysílání pořadu Americká volební noc, dochází ke sporným okamžikům opakovaně, tedy častěji než bylo popsáno RRTV. Ze slov autorky „*proti Donaldu Trumpovi už mezi hvězdami vznikla i petice, připojilo se k ní na 70 tisíc lidí s heslem: zastavte nenávisť*“ logicky vyplývá, že všechny zobrazované osoby¹ zmíněnou petici [Stop Hate Dump Trump](#)² podepsaly, což nelze na základě dostupných zdrojů prokázat.

1) Zobrazení byli Kirstie Alleyová (podpořila DT), Chuck Norris (DT), Meryl Streepová (HC), Ted Nugent (DT), Beyoncé Knowles (HC), Clint Eastwood (DT), Morgan Freeman (HC), Jenifer Lopezová (HC) a Leonardo di Caprio (HC). 2) Aktuální počet signatářů petice k 30. 1. 2017 je 82 469. Ani jeden ze zobrazených podporovatelů Hillary Clintonové není signatářem ani petice s obdobným názvem [Artists United Against Hate](#).

AMERICKÁ VOLEBNÍ NOC: detailní argumentace k bodu 1 (2. část)

V průběhu celé reportáže je zobrazeno či citováno (přímo nebo na Twitteru) 32 celebrit (herců, hudebníků a sportovců) z nichž 13 v kampani podporovalo DT, 18 podporovalo HC, sporné je zařazené vyjádření Susan Sarandonové kriticky hodnotící Hillary Clintonovou (dále HC), ale jmenovaná herečka byla především medializována jako odpůrkyně DT.*

Dodejme, že ne zcela korektní je dedukce, na základě které jsou odpůrci jednoho z kandidátů automaticky považováni za podporovatele kandidáta druhého (viz zmíněný případ Susan Sarandonové vymezující se kriticky vůči oběma kandidátům; tato nepřesná dedukce ze strany RRTV je problémem i v bodě 3 níže).

* Podrobné výčty celebrit příkloněných na jednu nebo druhou stranu byly zveřejněny například na webech [Daily Mail](#), [Business Insider](#) nebo [am New York](#). V obsahu ČT byla tématu věnována například reportáž pořadu [168 hodin](#) z 23. 10. 2016.

Vyjádření RRTV:

2) V čase 7:15 se moderátor v rámci otázky pokládané americkému velvyslanci odvolává na výrok Trumpova potenciálního ministra Newta Gingriche, který řekl, že si není jist, zda stojí za to riskovat jadernou válku kvůli takovým předměstím Petrohradu, jako je Estonsko. Moderátor však vztáhl tento výrok na všechny baltské státy a položil otázku v tomto znění: „Jak si vysvětlit výroky, že baltské státy jsou předměstím Petrohradu?“, čímž se dopustil nepravdivého tvrzení a hrubým způsobem zveličil a překroutil realitu.

Toto **tvrzení RRTV není korektní**. Newt Gingrich odpovídal na dotaz americké moderátorky společnosti CBS (dostupné [zde](#)) ve znění: „*New York Times se zeptal Donalda Trumpa: kdyby Rusko překročilo hranice do Estonska, Lotyšska, Litvy, místa, která Američané moc neznají, vstoupili bychom tam neprodleně s vojenskou pomocí? Kdybyste byl prezidentem vy, přišel byste s okamžitou vojenskou pomocí?*“ načež Gingrich reagoval slovy „**Velmi dobře bych si to rozmyslel. Estonsko je předměstím Petrohradu. Rusové vojensky nepřekračují hranice. Neudělali to ani na Krymu. Ne. 40 procent Estonců jsou Rusové. Ti by pravděpodobně řekli, že se s nimi zachází krutě. Nejsem si jist, jestli bych riskoval nukleární válku kvůli některým místům, která jsou předměstím Petrohradu.**“ Zde je zcela zřejmé, že otázka moderátorky CBS se, stejně jako v případě Tomáše Drahoňovského, týkala celého Pobaltí a americký politik si Estonsko vybral sám jako příklad a paralelu k situaci na Krymu.*

Interpretace moderátora Americké volební noci na ČT byla tedy zcela přesná a v souladu s původním zněním dotazu.

* **Estonsko, jako předměstí Petrohradu** zmiňoval Tomáš Drahoňovský později také v rozhovoru s Romanem Jochem, s nímž hovořil o Newtu Gingrichovi jako o potenciálním ministrovi Trumpovi administrativy.

Vyjádření RRTV:

3) Ve studiu nebo v rámci rozhovorů natáčených na kameru mimo studio (v živém přenosu nebo předtočených) dali autoři pořadu široký prostor k vyjádření celkem čtyřem zainteresovaným respondentům - občanům inkriminované země, tedy USA. Všichni tito respondenti byli transparentními příznivci Clintonové a odpůrci Trumpa (jeden člen administrativy demokratické strany – Andrew Schapiro, druhý ideový a finanční podporovatel Clintonové – Brady Clough, třetí republikán angažující se v hnutí NEVER TRUMP – Tom Nichols, a čtvrtá lidskoprávní aktivistka – Anne Petráková). Byli tedy pozváni hosté zastupující výhradně jen jednu stranu, a to v poměru 4:0. Tento výběr respondentů výrazným způsobem ovlivnil vyznění pořadu. Provozovatel se tedy v uvedených případech dopustil porušení povinnosti poskytovat objektivní a vyvážené informace nezbytné pro svobodné vytváření názorů.

Výtka RRTV je v kontextu kompletního vysílání relace zcela neopodstatněná. Pořadu Americká volební noc, vysílaného 9. listopadu 2016 od 0:30 do 12:00, se zúčastnilo **29 hostů** (přímo ve studiu, v živých vstupech, telefonicky, v předtočených rozhovorech). **Zainteresovaných voličů v amerických prezidentských volbách bylo 10: Brady Clough** (mediální konzultant, Američan žijící v ČR), **Julia Bryanová** (předsedkyně Democrats Abroad CZ), **Tom Nichols** (republikán, který volí H. Clintonovou, odborník na zahraniční politiku), **Igor Lukeš** (Boston University, profesor historie a mezinárodních vztahů), **Andrew H. Shapiro** (velvyslanec USA v Praze), **Janet Brownová** (ředitelka komise pro prezidentské debaty), **Renata Fryšarová** (Češka žijící v Bostonu, USA), **Eliška Hašková Coolidge** (bývalá poradkyně prezidentů USA, odbornice na etiketu), **Anne Petráková** (Američanka žijící v Praze) a **Brian Whitmore** (novinář, komentátor, Radio Free Europe).

Svou politickou orientaci **před vysíláním pořadu**¹ ve veřejně dostupných zdrojích deklarovala polovina z nich: Brady Clough² (podporovatel a volič HC), Julia Bryanová³ (podporovatelka a volička HC), Tom Nichols⁴ (kritik DT, volič HC), Igor Lukeš⁵ (podporovatel a volič HC) a Eliška Hašková Coolidge⁶ (podporovatelka a volička DT).

1) Toto časové vymezení je zcela zásadní, protože příklon k jedné či druhé straně deklarovaný až v samotném vysílání nelze samozřejmě předvídat a brát ho do úvahy, neboť autoři Americké volební noci neměli možnost získat informace o volebních preferencích některých osob. 2) Vyjádření pro [ČRo](#), pořad ČT [168 hodin](#) nebo web [České televize](#). 3) Vyjádření na webu [Democrats Abroad](#). 4) Vyjádření pro [Providence Journal](#), [The Federalist](#) nebo [New York Daily News](#). 5) Vyjádření pro pořad ČT [168 hodin](#), [ČRo Plus](#), web [Boston University](#), [Dotyk](#) nebo [Parlamentní listy](#). 6) Vyjádření pro [Seznam zprávy](#), [OnaDnes](#), [DVTV](#) nebo [Parlamentní listy](#).

AMERICKÁ VOLEBNÍ NOC: detailní argumentace k bodu 3 (2. část)

Velvyslanec Andrew H. Shapiro, jako úředník administrativy Baracka Obamy a nejvyšší představitel USA v České republice příklon k žádné ze stran explicitně nevyjádřil¹, jeho politický postoj je nicméně předvídatelný. Postoj ani voličské preference Janet Brownové nelze dohledat². Renata Fryšarová ani Anne Petráková před volbou svůj postoj veřejně nedeklarovaly a volbu HC oznámily až ve vysílání Americké volební noci. Brian Whitmore své preference veřejně nedeklaroval a lze pouze spekulovat, že jako kritik Vladimira Putina³ nepodpořil DT.

Zdůrazněme, že **volič** některého z kandidátů **není vždy** automaticky jeho **podporovatelem**. Například Anne Petráková v pořadu přiznala, že volila HC, ale pouze jako menší zlo, rozhodovala se přitom, že volit nepůjde vůbec, protože ani jeden z kandidátů jí nevyhovoval. Podobně pak republikán Tom Nichols vystupoval jako odpůrce DT, nikoliv jako podporovatel HC, kterou nakonec volil.

Při posuzování poměru hostů – podporovatelů jednotlivých kandidátů v pořadu Americká volební noc je nutné brát v úvahu výsledky průzkumu agentury CVVM⁴ z října 2016 dostupný [zde](#), podle něhož příklon k DT deklaroval výrazně nižší podíl respondentů. Podrobnou rešerší veřejně dostupných mediálních i nemediálních vyjádření všech 29 hostů pořadu Americká volební noc před jeho vysláním, lze dospět k závěru, že podporu některému z kandidátů deklarovalo 11 osob a to v poměru 8 ku 3 ve prospěch HC (28 % ku 10 %). Zbývajících 18 hostů (62 %) svůj příklon k některé ze stran předem veřejně nedeklarovalo, vystupovalo neutrálně nebo kritizovalo oba kandidáty a rozhodně je proto nelze bipolárně rozdělit na podporovatele jednoho z kandidátů. Vztáhneme-li tedy zjištěné skutečnosti k hodnotám prezentovaným výzkumem CVVM, zjistíme, že podporovatelé HC byli ve vysílání Americké volební noci výrazně podprezentováni, kdežto podíl hostů příkloněných k DT kopíroval naladění české společnosti. Volbou hostů naopak autoři pořadu zaujali spíše neutrální stanovisko, když dvě třetiny oslovených hostů lze považovat za neutrální či nestranné.

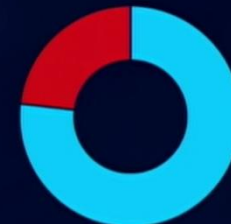
V pořadu Americká volební noc vysílaném 9. listopadu od 0:30 do 12:00 byl třikrát zařazen patnáctiminutový projev zvoleného prezidenta (president-elect) Donalda Trumpa. V prvním případě byl projev přenášen živě a předcházela mu i promluva zvoleného vice-prezidenta Mike Pence, později byl monolog DT dvakrát reprízován. Z hlediska poskytnutého prostoru nelze o znevýhodnění republikánského kandidáta hovořit.

1) Pro ČT se vyjádřil například v příspěvku [Velvyslanec Schapiro o volbách: Máme štěstí, že máme takovou nejistotu](#). 2) Pro ČT se vyjádřila v rozhovoru zveřejněném v [Horizontu ČT24](#) z 19. 10. 2016. 3) Vyjádření pro [Newsweek](#) nebo [The Washington Post](#). 4) Výzkum agentury CVVM z října 2016 byl citován v Událostech, komentářích vysílaných 8. 11. 2016. Zvoleno bylo bohužel nevhodné a zavádějící grafické zobrazení, k němuž je nutno dodat, že 44 % respondentů v říjnu zvolilo odpověď „nevím, je mi to jedno“. V září byl podíl respondentů přiklánějících se k HC 39 %, k DT 14 %.

Koho chtějí Češi za amerického prezidenta?

Hillary Clintonová	43 %
Donald Trump	13 %

Zdroj: průzkum agentury CVVM, říjen 2016

Vyjádření RRTV:

4) V rámci pořadu došlo opakovaně k situacím, kdy nebyla respektována zásada, že názory nebo hodnotící komentáře musí být odděleny od informací zpravodajského charakteru, když od moderátorů nebo reportérů např. zaznělo: „Jako jednoznačného nepřítele vnímá Donald Trump islám. Plošně.“ (čas 5:31); „Ženy jsou velkým břemenem muže, který dvacet let vlastnil soutěž Miss Universe.“ (5:32); „Trumpův sexismus korunovala nahrávka z roku 2005.“ (5:32); „I tohle se snažil obrátit ve svou přednost jako efektivní práci pro firmu v souladu se zákony.“ (5:34); „Američané se postupně smiřují s tím, že budou mít jako nového prezidenta Donalda Trumpa.“ (6:36); „Outsideři uspěli.“ (zdůvodnění Trumpova úspěchu, 6:37); „Nakolik se (Trump) oprostí od těch dosavadních zvyklostí, kdy on měl opravdu ve zvyku se lidem, kteří mu zkřížili cestu, kteří se mu nějakým způsobem postavili, i mstít.“ (7:52); „Je otázka, nakolik ta bizarní někdy až divoká kampaň se přenesení do výkonu funkce Donalda Trumpa.“ (7:53). Porušení ustanovení § 31 odst. 3 zákona č. 231/2001 Sb. se provozovatel dopustil zejména těmito konkrétními momenty ve vysílání:

Opodstatněnosti výtky RRTV odporuje zjištění, že v drtivé většině vytykávaných případů nelze hovořit o hodnotících komentářích moderátorů, ale o čistě neutrální pojmenování objektivních skutečností s negativní tonalitou a parafráze vyjádření DT. Všechny tyto skutečnosti jsou přitom opakovaně dokládány v zařazovaných reportážích, rozhovorech s hosty a především v citacích samotného DT a jeho protikandidátky HC. DT osobně hovořil jednak o zneprístupnění USA pro imigranty s muslimským vyznáním (tedy **plošně** a bez ohledu na jejich původ)*, jednak se ve zmíněné nahrávce vyjadřoval o přístupu k ženám. Také dlouhodobé neplacení daní a Trumpovo zdůvodnění i využití této skutečnosti slovy „*Protože jsem chytrý,*“ bylo opakovaně odvysíláno nejen v relacích České televize, ale bylo především zásadním tématem citovaných předvolebních debat obou kandidátů. Nelze tedy hovořit o vyjadřování názorů moderátorů a redaktorů Americké volební noci, ale o parafrázování a přesné citování samotného DT.

O pravděpodobné proměně DT-kandidáta, vystupujícího s osobní kampaní namířenou proti protikandidátce v samotné volbě i soupeřům v republikánských primárkách, v DT-prezidenta a diplomata hovořila většina hostů, komentátorů a zpravodajů. Moderátoři v této otázce své názory nesdělovali. Podobně často zaznívaly jak od hostů, tak od moderátorů zmínky o odchylkách samotného výsledku voleb od předvolebních výzkumů, v nichž byla dlouhodobě za favoritku označována HC. Kritiku takzvaných exit pollů vyslovil především sociolog Daniel Prokop.

* Během vysílání se k Trumpovu přístupu k MUSLIMŮM, čili k Islámu, nikoliv k islamismu nebo džihádismu, vyjadřovali americký komentátor Van Jones, předseda Úsvitu-NK Miroslav Lidinský, Anne Petráková, v živých vstupech Michal Kubal a Jakub Szántó. Originální vyjádření DT bylo odvysíláno přímo v Americké volební noci i 6. 3. 2016 v pořadu [168 hodin](#).

Vyjádření RRTV:

5) Soustavným jevem ve vysílání bylo bezprostřední verbální spojování potenciálního vítězství Trumpa s pocitem ohrožení, interpretace jeho vítězství jako negativního jevu, a to jednak za použití emočně zabarvených výrazů odkazujících na živelné pohromy (červená barva značící pro Trumpa hlasující státy je nazývána „tsunami“), nebo účelovým řazením informací: po zprávě, že už je pravděpodobné, že se Trump stane prezidentem, následuje informace, že mnoho Američanů sděluje na sociálních sítích, že budou raději z USA emigrovat. Stejný účinek mají emočně zabarvené dotazy moderátorů: „Nakolik, tedy podle názoru některých expertů, může být Donald Trump v Bílém domě ohrožením bezpečnosti, světové bezpečnosti možná můžeme říci? nebo „Jak funguje ta pojistka, jak zabránit řekněme extrémnímu prezidentovi v extrémním chování?“

Faktickou **neplatnost výtky RRTV** potvrzuje celá řada skutečností. Potenciální vítězství DT se podle ekonomických analytiků odráželo v nejistotě akciových trhů, zrcadlící se v poklesu hodnoty důležitých komodit a vývoji považovaném za rizikový a nepředvídatelný. O této skutečnosti informovalo Studio ČT24 [zde](#) a skutečný stav se potvrdil už během sčítání hlasů, jak dokazuje příslušná pasáž pořadu Americká volební noc. Tedy například z tohoto pohledu lze mluvit o vítězství DT jako o negativním jevu, přičemž jde o konstatování objektivní a nerozporné skutečnosti.

Opakovaně diskutovaným tématem bylo ve zkoumaném pořadu také možné ohrožení členských států vyvolané Trumpovým popřením jednotného statusu NATO*, kterou také zmiňoval již výše citovaný pravděpodobný ministr obrany Newt Gingrich. K této problematice vyjádřili během Americké volební noci svůj kritický názor a znepokojení komentátor Hospodářských novin Teodor Marjanovič, komentátor Radio Free Europe Brian Whitmore i ministr zahraničních věcí Lubomír Zaorálek. Také výpověď Tomáše Drahoňovského „*Nakolik, tedy podle názoru některých expertů, může být Donald Trump v Bílém domě ohrožením bezpečnosti, světové bezpečnosti možná můžeme říci?*“ nebyl projevem osobních postojů moderátora, ale otázkou pokládanou hostům navazující na právě odvysílanou reportáž, v níž bylo citováno konstatování 16 zpravodajských agentur označujících DT jako zmíněné ohrožení.

Tradiční červená barva amerických Republikánů (používaná i v grafice CNN) jistě nijak nesouvisela s problematizováním osoby DT, přičemž v desítkách případů moderátoři o úspěchu kandidáta ve dvou třetinách států USA hovořili jako o politické revoluci, čímž odkazovali na zisk volitelů v tradičně demokratických státech. Výraz „tsunami“ byl během 11 a půl hodiny dlouhého vysílání vysloven jednou a poukazoval právě na masivní nárůst počtu získaných volitelů kandidáta Republikánů oproti předchozí volbě v roce 2012.

Konečně ani výpověď Veroniky Pitrové o emigraci některých Američanů do Kanady nemůže být ani v náznaku brána jako účelová a jako nerespektování zásady, že názory nebo hodnotící komentáře musí být odděleny od informací zpravodajského charakteru, protože redaktorka tuto pasáž uvedla slovy „*ještě na odlehčenou*“ čímž zcela transparentně deklarovala oddělení zpravodajské pasáže od komentáře a tuto informaci podpořila odkazem na nefunkční webové stránky kanadského úřadu pro imigraci.

* Vyjádření citováno například v pořadu [168 hodin](#) 11. 9. 2016.

Vyjádření RRTV:

6) Jako hlavní a kromě několika okrajových zmínek jediný zdroj informací přímo z mediálního prostředí USA byl vybrán televizní kanál CNN, z něhož byly opakovaně zařazovány i několikaminutové přímé vstupy. Jedná se o televizní program, který před volbami otevřeně sympatizoval s kandidátkou Clintonovou. Tento výběr zdroje informací přispěl rovněž k celkově jednostrannému vyznění pořadu Americká volební noc. V těchto případech tedy došlo k porušení povinnosti zajistit, aby ve zpravodajských a politicko-publicistických pořadech bylo dbáno zásad objektivity a vyváženosti.“

Televizní kanál CNN* a jeho webová podoba cnn.com byl zvolen jako hlavní, nikoliv však jediný zdroj zveřejňovaných informací, což je **skutečnost kontrastující s nekorektním tvrzením RRTV**. Celkem bylo citováno 24 mediálních, sociálně-mediálních a analytických zdrojů externích informací. Těmi nejčastěji využívanými byly The New York Times (včetně webové podoby nytimes.com) a Twitter. Mezi jinými byly citovány například CBS, WikiLeaks, Fox News, The Washington Post, ABC News, BBC nebo agentura AP. Interními zdroji České televize byly materiály zveřejněné v Událostech, Horizontu ČT24, Událostech, komentářích a webu ČT24.cz.

Přenášené pasáže vysílání CNN i data o sčítání volebních výsledků a z nich vycházející počty volitelů jednotlivých kandidátů, byly čistě analytickým mediálním obsahem a není důvod pochybovat o jakémkoliv jejich manipulativním potenciálu při prezentaci volebních výsledků, či zvýhodňování jednoho z kandidátů na úkor druhého.

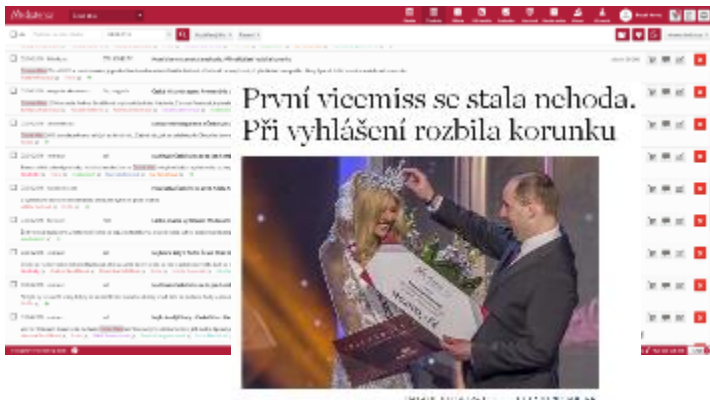
* CNN je etablovaným informačním zdrojem z USA s vysíláním i pro mezinárodní publikum. Dle [Pew Research Center](#) je navíc tento informační zdroj v relativní blízkosti k pomyslnému americkému střednímu voliči. Podle výzkumu zveřejněného [Harvard Kennedy School's Shorenstein Center on Media, Politics and Public Policy](#) byla stanice CNN ve svém zpravodajství o Hillary Clintonové orientována na medializaci skandálů kandidátky. Častěji se na tuto oblast mediálního obrazu političky zaměřovala pouze Fox News.

Media Tenor: Kde jiní pracují s pocíty, my dodáváme čísla.

- Unikátní řešení v media intelligence: monitoring a analýza médií připravované týmem zkušených analytiků a expertů
- Odborný partner řady korporátních, veřejných, neziskových a mediálních organizací
- Více než 20 let zkušeností s mezinárodním přesahem
- Leader v oblasti vývoje metodologií výzkumu obsahu
- Úcta k demokratickým hodnotám, systematická podpora akademikům
- Aktuální studie jsou dostupné na [webových stránkách Media Tenoru](#)
- Průběžné aktuality zveřejňujeme na [Facebooku](#).

Střípky z monitoringu

Náhled aplikace monitoringu médií s přístupem k originální podobě příspěvků všech mediatypů

[Analýza: Lewicka profesionálním výkonem korigovala neukázněného Glińskiego](#)

Naše vybraná partnerství

Podporujeme studenty

Pořádáme oborové akce

V lednu 2017 zpracoval Media Tenor, spol. s r. o.
Vedoucí projektu: Mgr. Štěpán Sedláček

stepan.sedlacek@mediatenor.cz

<http://www.mediatenor.cz>

tel. +420 596 126 126

Nádražní 923/118

702 00 Ostrava

Česká republika

Tento dokument obsahuje všechna podstatná zjištění výzkumu.
Pokud však některou informaci postrádáte, připravíme Vám ji na požádání.
Budeme rádi za jakékoliv další náměty.